

Inauguració del curs 2007-2008

Molt Hble. Sr. President de les Illes Balears,
Sr. President del Consell Social,
Digníssimes autoritats,
Membres de la comunitat universitària
Senyores i Senyors,

És la primera vegada que prenc la paraula com a Rectora a l'inici d'un any acadèmic. Ja l'any 1999, ara fa vuit anys, l'equip de direcció de la UIB em demanà que fes la lliçó inaugural; en aquella ocasió vaig coincidir amb l'aleshores president, Francesc Antich, el qual en el seu parlament recordà amb orgull que era un antic alumne de la nostra Universitat. Vaig agrair interiorment aquelles paraules però no vaig tenir ocasió de fer-ho personalment, cosa que vull fer ara públicament.

I hem parlat d'inici de l'any acadèmic i no d'obertura de curs perquè "obertura" implica que alguna cosa s'havia tancat. La Universitat, com a centre de creació de coneixement, i contràriament al que algunes persones poden pensar, no tanca, simplement redueix la seva activitat el mes d'agost per tornar en aquests moments a reafirmar, davant els representants de la societat, els seus objectius: tenir una docència i una recerca de qualitat i un ferm compromís amb el nostre entorn, sense que això impliqui la renúncia a la vocació d'universalitat.

Aquest compromís no només afecta l'equip gestor de la UIB, que compta amb la necessària complicitat de tota la comunitat universitària: l'alumnat, el personal d'administració i serveis i el personal docent i investigador, sinó de tota l'Administració i de la societat en general. Tenir una universitat capdavantera i assumir el que això pressuposa ens afecta a tots i és la garantia del nostre futur. Facem una reflexió molt simple: pensem quants dels gestors de la nostra Comunitat Autònoma, Consells Insulars i Corporacions Municipals són antics alumnes de la nostra Universitat, la qual, per cert, encara que hereva d'una llarga tradició, com a Universitat de les Illes Balears, el proper mes de març complirà tan sols 30 anys. Si a més a més hi afegim totes aquelles persones que estan al front d'institucions privades, o pensem en l'increment de les possibilitats d'accés a l'educació superior per als ciutadans de les Illes Balears, podrem apreciar l'impacte de la Universitat en el nostre entorn. Per això, és de justícia aprofitar aquest aniversari per fer palès el nostre agraïment a tots els qui han fet possible el que som, sense perdre mai la perspectiva d'allò que volem ser.

Voldria també en aquests moments tenir un record per a tots els qui dedicaren gran part de la seva vida a aquesta Institució i ja no són entre nosaltres. De manera especial, aquells que al llarg del passat any acadèmic ens han deixat o han passat a fruit d'una merescuda jubilació després de molts anys de servei a la universitat.

Fa uns moments, hem escoltat la intervenció del Secretari General, que ens ha presentat una acurada selecció de les activitats dutes a terme el curs passat. Tot recollint amb il·lusió el llegat dels anteriors rectors i els seus equips de govern, especialment el del meu antecessor en el càrrec, doctor Avel·lí Blasco, a partir de la nostra presa de possessió el passat 23 d'abril hem començat a caminar cap als objectius que ens havíem marcat. Des del primer Consell de Govern que convocarem, tots els Departaments i Centres hi tenen veu. Està pràcticament finalitzada la cobertura wifi de tota la UIB incloses les Seus de Menorca i Eivissa, on també hem pogut millorar la recepció de videoconferència i el suport presencial als estudiants. Hem iniciat la millora de l'estructura del personal d'Administració i Serveis i en tot moment hem fet palesa la nostra voluntat de fer una aposta ferma per la innovació i per donar suport a tota la recerca de qualitat, independentment de l'àrea temàtica escollida.

La reforma de la Llei Orgànica d'Universitats i la ja imminent aprovació dels decrets d'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, i dels d'acreditació i concursos, marquen l'inici de l'entrada a l'Espai Europeu d'Educació Superior. S'està realitzant una acurada planificació de les actuacions a dur a terme a fi que tots els primers cursos de grau s'imparteixin el curs 2009-2010 amb la nova metodologia d'ensenyament-aprenentatge. Ha arribat el moment de fer el pas decidit cap al compliment dels acords de Bolonya. És per això que deman la complicitat de tots. El Consell de Direcció portarà el lideratge i la coordinació del procés d'adaptació dels estudis ja existents. Necessitarem l'acord amb el Govern de les Illes Balears, i més concretament amb la Conselleria d'Educació i Cultura, per a l'aprovació d'un pla conjunt de treball. Caldrà que d'aquesta manera es concreti el finançament específic per al nou document de plantilla i el model de formació del professorat i del personal d'administració i serveis. Això sense oblidar les infraestructures necessàries per dur endavant el projecte.

Pel que fa als estudis oficials de postgrau, en tenim ja 31 d'adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior que compten, en aquests moments, amb una molt bona acceptació, la qual cosa ens anima a seguir en aquesta línia de treball i millorar-la . Hem de mantenir una oferta àmplia i flexible de màsters oficials, tant en l'àmbit professional com en l'àmbit acadèmic i de recerca. En aquest aspecte, l'existència de doctorats de qualitat amb bons equips d'investigació i una adequada projecció internacional per atreure estudiants d'aquí i de fora són la millor garantia per fer de la nostra Universitat un centre de referència. Però per atreure estudiants fa falta tenir infraestructures i una política de beques adequada. És per això que vull agrair les que algunes institucions privades ja han posat a la nostra disposició per a estudiants de màster. Juntament amb els préstecs d'interès zero del Ministeri d'Educació i Ciència, han de contribuir a fer que els nostres joves tinguin una formació especialitzada que els faci competitiu en el mercat de treball.

La nostra condició insular ens obliga també a mantenir una oferta àmplia i flexible d'estudis de grau que ens asseguri la formació de capital humà amb les habilitats i la capacitat suficient per abordar els reptes del present i del futur. Per això volem també iniciar noves titulacions amb les garanties de qualitat, finançament i manteniment necessàries. Aconseguir l'acreditació de tots els estudis oficials és un objectiu irrenunciable de tot l'equip que es va comprometre a dur endavant la gestió de la UIB. En definitiva, volem una estructura de la Institució que no ens allunyi del seu principal objectiu, que no és altre que el d'ensenyar a pensar.

Està ben establert que en un món globalitzat la manera d'incrementar la productivitat i la competitivitat és tenir més persones amb educació superior i optar per les noves tecnologies i la innovació. Per això avui més que mai la Universitat no es pot allunyar de la seva missió: la creació, la transmissió i difusió de coneixement. Però el desenvolupament de les idees i la seva aplicació per primera vegada a un producte o a un procés és precisament allò que anomenem innovació. Per poder aplicar una idea o un invent n'és imprescindible la creació i tot això s'aconsegueix amb una adequada política de recerca que impulsi la creació de coneixement en tots els àmbits sense cap altra limitació que no siguin els criteris de qualitat.

Ortega va diagnosticar la falta de sentit científic com un dels principals problemes del país. Les seves paraules són encara en molts àmbits aplicables actualment. Però la ciència, la recerca, la cultura, la innovació,... no són patrimoni exclusiu de cap disciplina, ni Facultat. A títol d'exemple, quants filòsofs no estan avui portant a terme importants i productives aportacions a diferents empreses?. Potser perquè aquesta disciplina, que podríem pensar com la menys aplicada de totes, ensenya allò més fonamental del coneixement humà: la claredat de conceptes, el pensament racional i la capacitat d'anàlisi de la realitat.

Quina és la nostra situació en el context espanyol respecte a la recerca, el desenvolupament i la innovació?. Tots nosaltres podem recordar que no fa gaire anys el Parlament de les Illes Balears va manifestar que la nostra Comunitat Autònoma no necessitava un pla d'I+D+i. Vull agrair que durant l'anterior mandat del president Antich s'iniciàs el nostre pla de recerca, desenvolupament i innovació i que es continuàs durant la darrera legislatura del president Matas. Però malgrat els esforços fets, la situació és més que preocupant. El 0,28% del PIB dedicat a aquest concepte davant l'1,75% d'algunes comunitats autònomes, i els 2,3 treballadors per cada 1000 persones de població activa dedicats a aquestes tasques (la mitjana de l'Estat és de 8) ens situen a la coa de totes les Comunitats Autònomes, només per davant de Ceuta i Melilla.

No fa falta cercar comparacions amb països més desenvolupats per no desanimar-se, ni parlar de la manca d'inversió privada en aquest àmbit, que si bé es un problema a tot el nostre país, és especialment important a les Illes Balears. És simptomàtic el fet que em comentà un dels responsables del Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial (CDTI) quan em va confessar que no hi havia cap empresa de les Illes Balears que hagués demanat mai el descompte d'imposts corresponent a dedicar part dels seus beneficis a projectes d' I+D+i.

Sé que des de la Conselleria d'Economia Hisenda i Innovació hi ha un clar interès per a incrementar la inversió, per això vull agrair al Conseller la voluntat, feta pública recentment, d'arribar al 0,4% del PIB. Si bé la cultura del sobreesforç i la dedicació ha permès que en algunes àrees la producció i la qualitat de la nostra recerca ens situï en el quadrant d'excel·lència relatiu a la mitjana calculada amb 145 països, és evident que això no és sostenible, sobretot si afegim que molts dels que ara som responsables de projectes de recerca ens jubilarem en un interval de temps no gaire llarg. Assegurar un relleu generacional amb garanties de qualitat serà en molts àmbits un repte. Per això la creació d'una plantilla de personal de recerca que ens assegurï aquest traspàs és una necessitat de la qual la Conselleria es farà sens dubte ressò.

Els investigadors han de tenir les infraestructures i el suport necessari per dur a terme la seva feina. Per això hem proposat la construcció d'un edifici polivalent per a Instituts de Recerca que els permeti tenir el personal adequat i apropar-se al món empresarial. Som conscients que la UIB necessita revisar el procés de valoració de la recerca per no perdre oportunitats d'exploració dels seus resultats. Volem estimular l'esperit emprenedor entre els nostres estudiants, per això en coordinació amb la Fundació Universitat-Empresa i mitjançant un programa de sensibilització i captació, seguit d'una immersió en el món empresarial, ajudarem a la formació dels nous emprenedors i assessorarem i tutoritzarem el pla d'empresa durant els primers dos anys. Volem comptar amb el suport del Consell Social per dur endavant aquest i altres projectes.

Per fomentar les pràctiques en empreses a tots els estudis, en breu termini quatre titulats superiors es dedicaran a fer les tutories i a conèixer "in situ" la feina que fan els nostres estudiants i el grau de satisfacció dels empresaris. Amb la Fundació Universitat-Empresa tenim també una línia de treball per garantir que els nostres titulats tinguin contractes del nivell adequat a la seva formació.

Però la Universitat vol oferir també servei a les empreses. Per això creiem que la creació d'un laboratori que pogués cobrir les diferents necessitats que moltes vegades els empresaris ens plantegen és un projecte en el qual hauríem de començar a col·laborar conjuntament l'administració, les empreses i la UIB.

Tots hem de ser conscients que a la nostra Comunitat Autònoma tenim el percentatge més baix de tot l'Estat de joves universitaris. Si volem ser competitius necessitam tenir més estudiants i que estiguin més ben orientats. Per això ens sembla imprescindible la potenciació del Programa d'Orientació i Transició a la Universitat. És una realitat que a causa de la manca de personal titulat, algunes empreses han de cercar-ne fora de la nostra Comunitat per poder dur endavant els seus objectius. L'apropament de la nostra Institució als centres de secundària, als futurs estudiants i als pares és una necessitat si volem afrontar el futur amb garanties d'èxit. Vull agrair la feina feta a tots aquells que d'una manera o altra han col·laborat en aquesta tasca i també reafirmar el propòsit d'incrementar aquesta activitat amb la seguretat que podem comptar amb el suport de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. En qualsevol cas, des del Consell de Direcció hem acordat oferir la matrícula gratuïta als primers classificats de les diferents proves de les distintes olimpíades que s'organitzen conjuntament amb la conselleria i que considerem un al·licient per als estudiants de secundària. Com en els versos de Carles Riba, voldríem que tots "simplement, subtilment, sabessin com no hi ha inútil / cap esperit, si creix lliure en la seva virtut".

La nostra és una Universitat compromesa amb el medi ambient i amb la sostenibilitat. Per això hem fet una opció clara pel transport públic i, quan el metro reiniciï el seu servei, tindrem un autobús gratuït, tal com estava previst des d'avui, que ens facilitarà els desplaçaments entre els diferents edificis del campus. Aquesta mesura, que esperam complementar amb un sistema de bicicletes, juntament amb el perllongament de la línia 19 de l'EMT, ens permetrà tenir un campus més habitable per als vianants i al mateix temps ens facilitarà la comunicació amb el Parc Bit, per apropar els nostres investigadors als viviers d'empreses, i començar a treballar en un model de clúster.

La reforma de la LOU realitzada per la Llei 4/2007, fa que s'hagin de modificar els nostres estatuts. Volem aprofitar aquesta ocasió per introduir mecanismes que permetin adaptar-nos més fàcilment als nous reptes que es plantejaran els propers anys en l'àmbit de la docència i la investigació. Per això hem creat ja una Comissió Assessora a la qual la comunitat universitària pot fer arribar els seus suggeriments.

Portar a bon terme totes aquestes reformes requereix tenir el finançament adequat, i la nostra Universitat, malgrat els increments de pressupost dels darrers anys, d'una mitjana del 6,3%, no és encara una Institució ben finançada. 4325 € per estudiant estan molt lluny dels més de 6000 € que tenen algunes universitats espanyoles, per no mencionar els 16.100 € que tenen com a mitjana les universitats de la Unió Europea.

Si a tot això afegim que la UIB té un dèficit històric d'infraestructures, tothom entendreà per què demanem des d'aquí una ràpida execució dels compromisos ja adquirits mitjançant el Consorci per al finançament de les Infraestructures Universitàries (COFIU), com és el cas dels edificis de la Biblioteca, l'edifici Interdepartamental i la ampliació del centre de Tecnologies de la Informació. És també imprescindible la millora de les condicions de l'edifici Mateu Orfila i la substitució de l'edifici prefabricat per un que doni un allotjament més digne a tots els membres de la UIB que desenvolupen allà la seva activitat docent i administrativa. Tot això en sintonia amb la voluntat manifestada pel president Antich en aquests primers mesos de mandat d'incrementar les aportacions en matèria d'educació superior.

És evident que la nostra Institució és una escola de llibertat, que educa en l'autonomia i el respecte als altres i forma persones amb capacitat d'anàlisi i de crítica. Ells hauran de liderar el futur de la nostra terra, cal que ho facin amb amplada de mires, recordant i preservant el patrimoni del passat com a millor garantia per aconseguir l'estat de benestar del futur. Per això els membres de la comunitat universitària també aspirem a tenir un entorn planificat en el qual la ubicació dels serveis públics necessaris es faci a prop de les infraestructures i que això permeti conciliar millor el desenvolupament amb la preservació del territori i del patrimoni.

I amb l'arrelament al territori, l'arrelament a la cultura. Volem iniciar un camí d'obertura a la societat, d'oferiment a tothom i no només a aquelles persones que no es troben ja en el tram tradicional de formació universitària. Divendres varem presentar una ampla programació cultural que es pretén oberta a tothom. Ara us anunci la nostra voluntat de dissenyar, durant aquest curs 2007-2008 una oferta de diplomes universitaris oberts que permetin a tota la ciutadania l'accés a matèries del seu interès amb tot el rigor i amb tota la qualitat.

La universitat està també compromesa amb la construcció d'Europa i amb els valors que representa. Els programes Sòcrates- Erasmus i Sicue-Sèneca, a més de ser una peça clau en la formació dels estudiants, han contribuït a fer més sòlid l'edifici de la Unió Europea, per això impulsarem encara més la participació dels nostres estudiants en aquests programes i estam treballant per aconseguir l'augment de les ajudes econòmiques per a les seves estades a l'estranger.

La internacionalització de la universitat passa també per augmentar el nombre d'estudiants, tant comunitaris com extracomunitaris, que trien la UIB per continuar els seus estudis. Per això hem preparat per a ells un sistema experimental d'acollida integral. En aquest punt no podem oblidar la necessitat de facilitar un allotjament digne als estudiants i professors que visiten cada any la nostra universitat.

Cap projecte es pot dur a terme sense la complicitat de les persones que formen la Institució. Per això vull agrair al personal d'Administració i Serveis, al personal docent i investigador i als estudiants la molta feina feta i la il·lusió que estic segura que han dipositat en el nostre projecte de futur. Tots esperem que el Govern de les Illes Balears sigui sensible a les nostres necessitats pressupostàries, tant d'infraestructures com de capital humà. Nosaltres en qualsevol cas tenim el ferm propòsit de donar compte dels resultats obtinguts. Per això, una de les primeres accions que emprenguérem als pocs dies de prendre possessió del càrrec fou demanar una reunió amb la Comissió d'Educació del Parlament de les Illes Balears perquè volem la complicitat de la societat per decidir el futur de la UIB. La universitat no és patrimoni ni propietat exclusiva dels qui hi fem feina. La universitat és fonamentalment de la societat i l'educació és un bé públic. Per això vull agrair la presència i l'esforç de les entitats i Institucions que col·laboren amb nosaltres.

Deixeu-me que finalitzi donant les gràcies a tots els qui han fet possible aquest acte, amb un agraïment especial als rectors que m'han precedit, que com que ja són molts avui han de presidir l'acte des de la primera fila d'aquesta sala. Gràcies a tots els mitjans de comunicació que ens ajuden a difondre la imatge de la UIB. Per sort la nostra Universitat es va fent gran i al llarg d'aquest curs celebrarem el seu trentè aniversari, coincidint amb la nostra presidència rotatòria de la Xarxa Vives, que servirà per difondre la imatge de la nostra Institució.

Vull donar una especial benvinguda a tots els estudiants que avui han assistit per primera vegada a classe a la UIB. Per ells i per tota la societat tenim l'obligació d'aconseguir una universitat millor, que ajudi a formar ciutadans responsables i cultes i que siguin al mateix temps professionals competents i conscients de que el futur està a les seves mans.

Moltes gràcies